

újabb lányt kell áldozatul választanotok. Lehet, hogy a te szép lányod lesz az? *(megszólítja az egyik falubelit)* Lassan nem marad lány a faluban, ki fog majd gyerekeket szülni? Kihal a falu, már senki nem mer ideköltözni, nálunk sokkal szegényebb falvakból sem.”

Ha ez sem elég hatásos érv, akkor előre ugrunk az időben öt évvel. Ekkor már nincs több fiatal lány a faluban, mert vagy megette őket a Tigris, vagy elhagyták a falut. Játsszunk el egy gyűlést, amikor már nem tudunk kit odaadni a Tigrisnek!

(Ha ez sem elég hatásos érv: előre ugrunk az időben húsz évvel. Már csak néhány férfi él a faluban, a Tigris jobb híján beéri férfiakkal is, s könnyen kiszámítható, hogy rövidesen kihal a falu.)

Ha az idősíkváltásokkal kiprovokáljuk a falu összefogását a Tigris ellen, akkor visszalépünk a jelenbe. Innen ugyanaz a játék, mint az „A” változatnál (stratégia a Tigris ellen, tanári narráció a győzelemről, tablók, ünnep, megbeszélés).

Amennyiben a falu mégsem fog össze a Tigris ellen, úgy elmondom, hogy végül a Tigris minden embert felfalt, de volt egy másik falu, ahol az emberek végül felláztak ellene és sikerült is legyőzniük őt.

Eltűnt amerikai gyerekek – föld alatti paradicsom

Bethlenfalvy Ádám – Lipták Ildikó

*Az óraterv a II. Drámaóra-író versenyen
megosztott II. díjat kapott.¹*

Csoport: Kamasz gyerekek.

Keret: Egy föld alatti amerikai város, ahová az otthonaikból elszökött gyerekek menekülnek. A gyerekek a föld alatti várost alapító vezetőket játsszák.

Téma: Szülő-gyerek viszony, kommunikáció a családban.

Fókusz: Hogyan segíthet egy gyerek a szülőnek abban, hogy az képes legyen megfelelni szülő-szerepének?

A megvalósításkor² az alábbi megfogalmazást tartottuk célravezetőbbnek:

Fókusz: Milyen megoldási („túlélési”) kísérletekkel élhet egy gyerek, ha úgy érzi, hogy szülei nem helyes eszközökkel nevelik őt?

(Fontos: nem véljük úgy, hogy egy gyerek megváltoztathatja a szüleit vagy az otthoni körülményeit, de adott esetben képes lehet megtalálni a megfelelő módot arra, hogy milyen jellegű visszajelzéssel befolyásolhatja a szülei – pillanatnyi – megnyilvánulásait.)

Tanulási terület: Önismeret, szülő-gyerek viszony befolyásolása, egymásra figyelés, családi konfliktusok.

¹ Az „előválogatott” aznapi újságcikkek közül az alábbi került kihúzásra:

ELTŰNT AMERIKAI GYEREKEK. *Szüleik nem tudják a szemük színét. (MTI információ)*

Naponta mintegy 2100 gyerek eltűnését jelentik be a rendszeresen az Egyesült Államokban, sok szülő azonban nem ismeri „rendesen” ivadékát, és nem tud kellő információt adni róla. Az adatok szerint az amerikai szülők 34 százaléka nem tudja gyermekének – vagy legalábbis mindegyik gyermekének – a pontos súlyát, magasságát és a szeme színét, pedig ezek az információk kulcsfontosságúak az eltűnt gyerekek megtalálásához.

A szülők általában a legifjabb gyermekükről tudnak a legtöbbet, 44 százalékuk viszont nem tudja mindegyik gyermekéről – főképp a nagyobbakról – mind a három fontos adatot.

Az elveszett emberek száma aggasztóan növekedett az elmúlt 20 évben az Egyesült Államokban. Az FBI két évtizeddel ezelőtt évente 150 ezer eltűnt embert regisztrált, azonban tavaly ez a szám már 876 ezerre emelkedett, és közülük 750 ezer volt gyermek. Jó hír, hogy a tavaly eltűnt 750 ezer gyerek mintegy 99 százalékát sikerült biztonságosan visszajuttatni a szüleihez.

(Népszava, 2001. november 17.)

² A versenyt követő napon a szerzőknek rögtön alkalmuk nyílt tervezetük gyakorlati kipróbálására. És módosítására is, hiszen másnap már jó néhány változtatást hajtottak végre. Ezeket szövegszerűen és tipográfiailag is jelezzük. *(A szerk.)*

Javasolt bemelegítő játékok: Apróhirdetés (milyen vagyok én, mit kínálok, ha pl. barátot keresek), egymást jól ismerő csoportnál csukott szemmel, csak (pl. arc) tapintás útján történő felismerés

Tanári narráció

Játékunk egy ismeretlen föld alatti paradicsomban játszódik a hidegháború időszakából. Ez egy magányos mil-liárdos által épített *titkos atombunker*, amiről az azóta halott emberen kívül senki nem tudott. Szedjük össze, mi mindennek kell itt lennie a gond nélküli élethez!

Ezt az atombunkert néhány otthonról elszökött fiú fedezte fel egy hűvös őszi estén. Ők ekkor már több nap-ja fagyoskodtak és éheztek az utcán.

Az eredeti óravázlattól eltérően a megvalósításhoz találtuk ki az alábbi feladatot:

Kiscsoportos feladat

A csoportok készítsék el a fiúk (a hely szellemétől irányított) rém- és vágyálmát, amit a bun-kerben töltött első éjszakán álmodhattak (ekkor még nem sikerült végigjárniuk teljesen a bun-ker-rendszert).

Tanári narráció

Mikor elég sokat tudtak már a bunkerről, úgy döntöttek, hogy a széles nyilvánosság előtt megőrzik a titkukat. Az otthonról távol töltött idő nekik sokat segített, s persze ők is változtak... Fiatalemberré cseperedve pedig úgy döntöttek, hogy létrehoznak itt egy olyan közösséget, ami bármikor kész befogadni az otthonról távozó vagy menekülő fiatalokat, hátha nekik is találnak itt gyógyírt a szerzett sebeikre...

A bunker nem telítődhet túl; két fontos szabályt mindig be kell tartani: **1.** nyomós ok nélkül nem vesznek fel senkit; **2.** bizonyos felkészülési idő elteltével mindenkinek meg kell próbálni visszatérni az otthonába.

Részlet az alapító okiratból

Tartalmazza azokat az indokokat, amelyek miatt az alapító gyerekek elmentek otthonról (érdektelenség stb.), s azt is, hogy mik a céljaik ezzel a várossal (pl. a gyerekek megtapasztalhassák a nekik járó figyelmet és szeretete-t, törődést). Felvételi korhatár: 11 évtől.

Néhány szabály (a diktatúra elkerülésére) az itt élők életéből, ezeket a résztvevők is kiegészíthetik

Rítus

Gyermeknap karnevál. A gyerekek beöltöznek és különböző szülőtypusokat parodizálnak a műsorban. Egész csoportos játék. Mik tartoztatnak még a mulatsághoz?

Ezt a játékot (az eddig is hosszúra nyúlt kontextusépítés miatt) végül nem valósítottuk meg.

Kiscsoport

Szedjük össze olyan helyzeteket, ahol a gyerek nehéz helyzetbe kerül a szülei helytelen viselkedése miatt. A megoldásokat majd később, más formában vizsgáljuk.

Három szülőtypus képezi a tréningek alapját:

1. Apa: jól szituált orvos, aki a munkahelyéről hazavitt feszültségek miatt gyakran él meglepő dühkitörések-vel, melynek (fizikailag is) szenvedő alanya leggyakrabban a gyerek. Anya: a doktor volt asszisztense. Fia-tal, csinos, családott. Imád vásárolni.
2. Apa: folyamatosan a munkájának élő bróker, aki – ha ritkán hazamegy – akkor is folyamatosan a tőzsdei információkat figyeli. Anya: sikeres gazdasági tanácsadó egy multinál, hosszú bébiszitter-listával rendelke-zik.
3. Apa: karosszerialakatos, alkalmazott egy kisvállalkozónál, sok cimborája van, kedveli a pikáns vicceket és a sört. Anya: szakácsnő a közeli iskola menzáján. A szomszédokat és a rokonságot is örömmel látja el en-nivalóval.

Beszámoló: a helyzetek bemutatása.

A kipróbálás során a fenti típusok helyett egyet választottunk ki, ezért innentől kezdve a követ-kező szál mentén haladtunk:

Kiscsoport

Szedjük össze olyan helyzeteket, ahol a gyerek nehéz helyzetbe kerül a szülei helytelen viselkedése miatt (az alábbi szereplőknél). A megoldásokat majd később, más formában vizsgáljuk.

Apa: jól szituált orvos, aki a munkahelyéről hazavitt feszültségek miatt gyakran él meglepő dühkitörésekkel, melynek (fizikailag is) szenvedő alanya leggyakrabban a gyerek.

Anya: a doktor volt asszisztense. Fiatal, csinos, csalódott. Imád vásárolni.

Fórum-színház

A kiválasztott problémát fórum-színházban próbáljuk megoldani. A tapasztalatokat csokorba gyűjtjük, megpróbáljuk stratégiaként megfogalmazni azokat és más helyzetben is próbára tesszük őket. Utána két csoportra szétválva nézzük meg, hogy az itt szerzett tapasztalatokon mennyit kell változtatni más típusú szülők esetében (ld. a fenti típusokat).

A különböző típusoknál egyaránt működő megoldásokat listába gyűjtjük, felírjuk egy csomagolópapírra.

Ha én szülő leszek...

Távozás előtt minden gyerek készít magának egy emlékeztetőt, melyet „egy parányi vízhatlan kapszulában őriz felnőtt koráig”.

Ezen a számára legfontosabb mondatot jegyzi fel későbbi önmaga számára, mely fontos figyelmeztetést hordoz, amit majd szülőként soha nem akar elfelejteni.

Az újságcikk felolvasása (ld. 47. oldal lábjegyzetét).